

Міністерство культури та інформаційної політики України
Харківська державна академія дизайну і мистецтв
Кафедра «Дизайну тканин та одягу»

**Кваліфікаційна робота на здобуття СВО «Магістр»
ОПП «Концептуальний дизайн в індустрії моди»
зі спеціальності 022 Дизайн**

МАТЕРІАЛЬНО КОНСТРУКТИВНИЙ АСПЕКТ ІНКЛЮЗИВНОЇ МОДИ

Альона КОНОПЛЕНКО

Науковий керівник: Лагода Оксана Миколаївна
доктор мистецтвознавства, професор
Харків 2025

ВСТУП

Проект звертається до проблеми ментальної інклюзії, тобто до прийняття психічного різноманіття як повноцінної частини соціального та культурного ландшафту. Це не лише про соціально важлива тема, а й художній виклик - як транслювати внутрішні стани через матерію, як створити одяг, що не приховує, а говорить. Колекція досліджує ментальну інклюзію як нову форму присутності в моді. Робота з деконструктивною формою, трансформованими силуетами, прозорими та щільними тканинами, застібками як метафоричними акцентами направлена на те, щоб виявити, що зазвичай залишається "всередині".

ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Інклюзивний дизайн одягу як засіб художнього вираження ментальних станів людини.

ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Закономірності впливу ментальних станів людини на формування дизайнерських концепцій, конструктивно-технологічних рішень та принципів проектування інклюзивного одягу.

МЕТА:

Метою проєкту є створення колекції одягу, яка візуалізує ментальні та психологічні стани людини, трансформуючи їх у художній образ через натуральні матеріали, складну форму та символіку застібок та текстур.

ЗАВДАННЯ:

- Зібрати та систематизувати джерела за темою.
- Виявити як дизайнери досягають максимальної доступності в одязі за рахунок форм і фурнітури.
- Проаналізувати роботи аналоги провідних дизайнерів з теми, а також тенденції моди на наступний 2025-2026 рік.
- Сформулювати авторську концепцію проєкту, за якою розробити модельний ряд і виготовити експериментальну модель.

РОЗДІЛ І.

ІСТОРИКО-КУЛЬТОРОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Вплив соціуму на ставлення до людей з інвалідністю та зародження інклюзивного дизайну

1.2. Розвиток інклюзивного дизайну в одязі та його особливості

1.3. Ментальні та психологічні розлади та їх прояви в одязі

Інклюзія – у науковому дискурсі її трактують як процес врахування різних потреб учасників освітнього середовища та забезпечення їх активної участі в навчальному, культурному й соціальному житті..

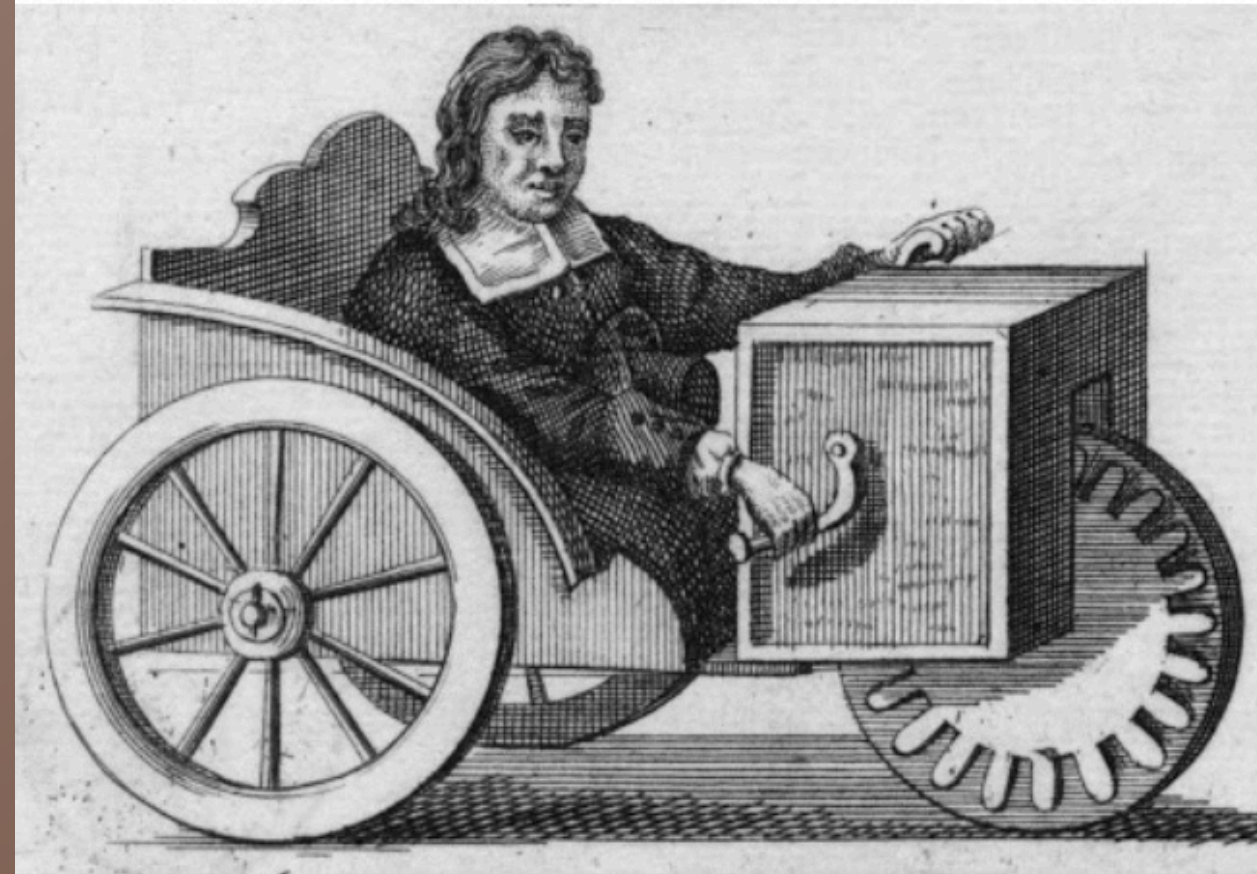

Перші згадки про колісний транспорт

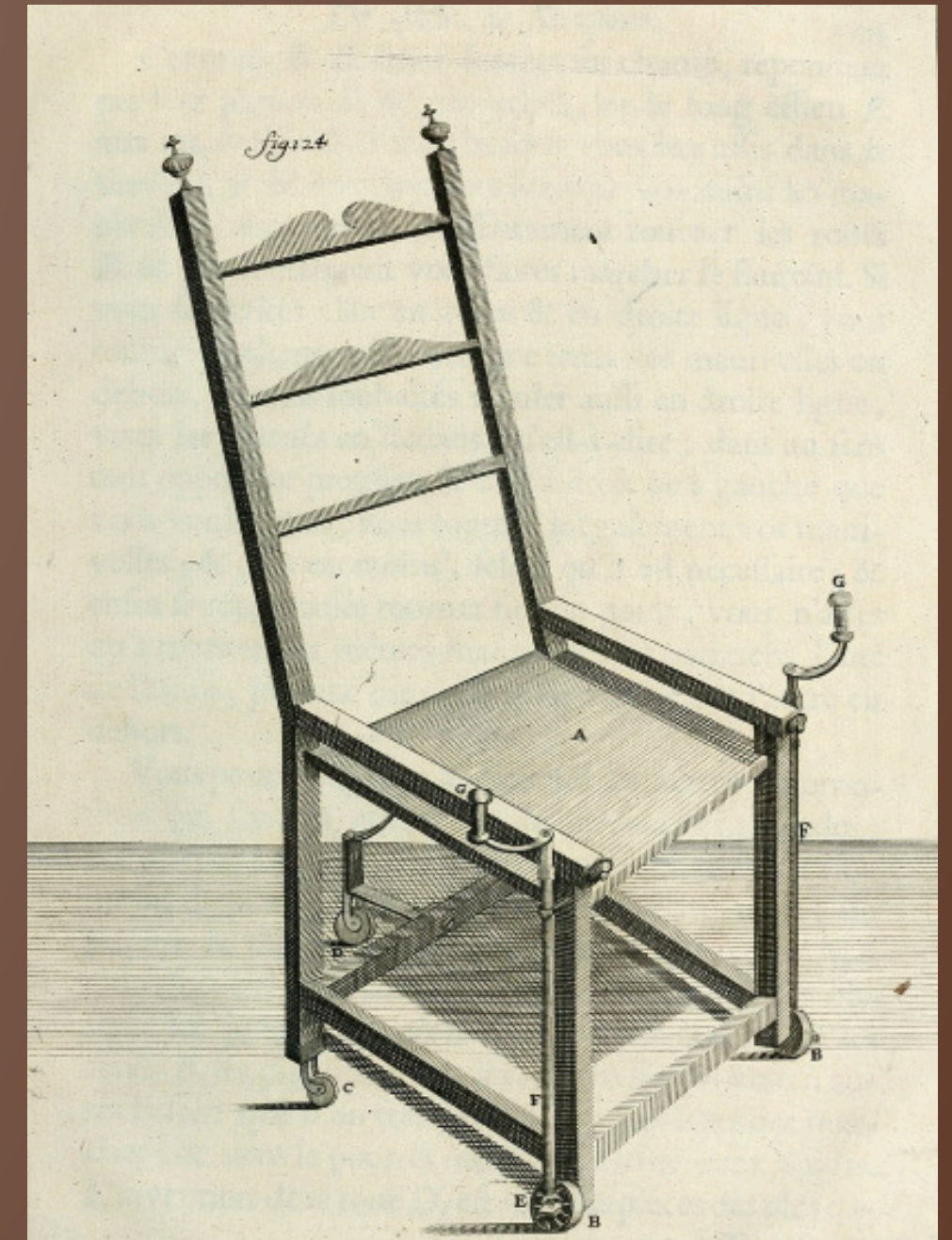
Її мета — подолання бар’єрів і створення рівних можливостей для людей з різними видами інвалідності. Інклюзивний дизайн одягу означає «одяг для всіх» — враховує потреби людей з інвалідністю, ментальними порушеннями, літніх, вагітних тощо. Його мета — усунути бар’єри й забезпечити комфорт і функціональність для різних груп. Зародившись у ХХ столітті в рамках руху “Без бар’єрів”, він поступово розвивався: від ранніх концепцій до активного впровадження з 2000-х років.

ЕТАПИ:

- передумови виникнення (період до 1950-х рр.),
- рання концепція інклюзивного дизайну (становлення у 1950-1970-ті рр.)
- активний розвиток (1980-1990-ті рр.),
- застосування і поширення (від 2000 р. і до сьогодні)

Самохідне колесо

Стілець на колесах

Психічне здоров'я - це стан внутрішнього благополуччя, за якого відсутні патологічні психічні прояви, а поведінка і діяльність людини відповідають вимогам навколишнього середовища.

Одна з перших інклюзивних моделей

При порушенні психічного здоров'я виникають психічні розлади. Їх види:

- ПТСР
- Депресія
- Невротичні розлади
- Психосоматичні розлади

РОЗДІЛ II

ІНКЛЮЗИВНИЙ ДИЗАЙН В СУЧАСНОМУ ДИЗАЙНІ КОСТЮМА

2.1. Аналіз робіт-аналогів дизайнерів

2.2. Аналіз тенденцій моди на 2025-2026 рік

Застосування інклюзивного одягу в творчості сучасних дизайнерів

Rebirth Garments — небінарний філіппінський бренд для квір- і трансгендерних людей та людей з інвалідністю, що просуває радикальну видимість через яскраві та інноваційні дизайни.

Lady Di atelier — український бренд, що підтримує людей з інвалідністю та популяризує інклюзію через моду. Картини авторів з інвалідністю переносять на хустки, з продажу яких вони отримують відсоток.

Juliya Kros
Колекція зосереджена на функціональному одязі, що враховує різні фізичні й ментальні особливості, включаючи зручні застібки та трансформаційні елементи.

Застосування інклюзивного одягу в творчості сучасних дизайнерів

МАКІ — український бренд Макара Ципана, що створює доступний і адаптивний одяг. Дизайнер «вшиває» функціональність у форму: продумані застібки, петлі та еластичні елементи полегшують одягання людям з різними потребами. Мета бренду — не ускладнювати життя, а забезпечувати комфорт і свободу руху.

IZ Adaptive — бренд Іззі Каміллері (2009), що першим зробив адаптивний одяг одночасно функціональним і модним. Дизайнерка створила одяг для людей з інвалідністю, зокрема революційні «штани безшовної спинки», які зменшують ризик пролежнів.

Аналіз тенденції на 2025-2026рік

Мода завжди відображає дух часу, а тренди показують настрої суспільства: прагнення свободи, легкості, сексуальності, ностальгії або сміливого самовираження. Кожен сезон формує свій "словник символів" де одяг стає не лише способом одягнутися, а й засобом передати важливі меседжі. Основні тенденції: прозорість, драпірування, екологічність, переосмислений романтизм.

Alberta Feretti

TG Botanical

Roberto Cavalli

Nazarelli

РОЗДІЛ III

АВТОРСЬКА ПРОЄКТНА ПРОПОЗИЦІЯ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Проект МЕНТА досліджує ментальні стани як унікальні способи переживання світу, а не як відхилення. Головна ідея - зробити невидимі емоції видимими через матеріальність: силует, текстури, пластику одягу. Одяг передає фрагментованість, напругу, потребу в захисті чи прийнятті, показуючи як психіка трансформується та змінюється.

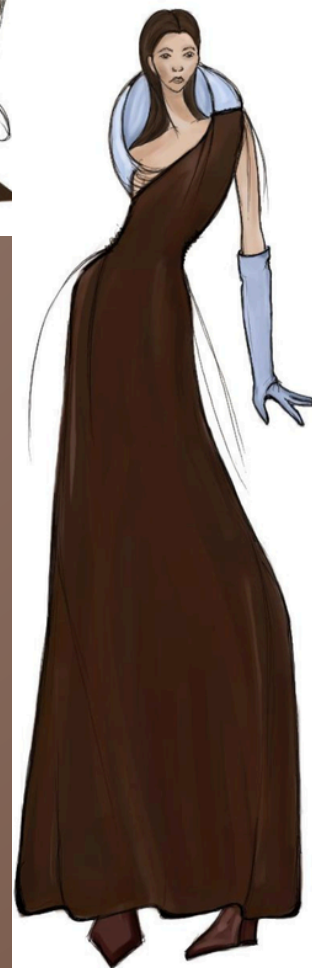
У колекції використовуються натуральні тканини як основний матеріал - вони створюють відчуття заземлення й терапії. Прозорі та текстурні елементи працюють як метафори крихкості та внутрішнього конфлікту. Палітра тілесних, світлих, коричневих і блакитних відтінків передає емоційні стани та їх коливання.

Асортимент МЕНТА включає штани з регульованої талією (резинки, зав'язки), моделі з магнітними застібками для полегшення одягання, сукні й спідниці з прихованою шнурівкою, а також верхній одяг зі з'ємними деталями та змінними застібками. Увесь одяг адаптується під моментний стан людини, зменшує дискомфорт і підтримує внутрішню рівновагу.

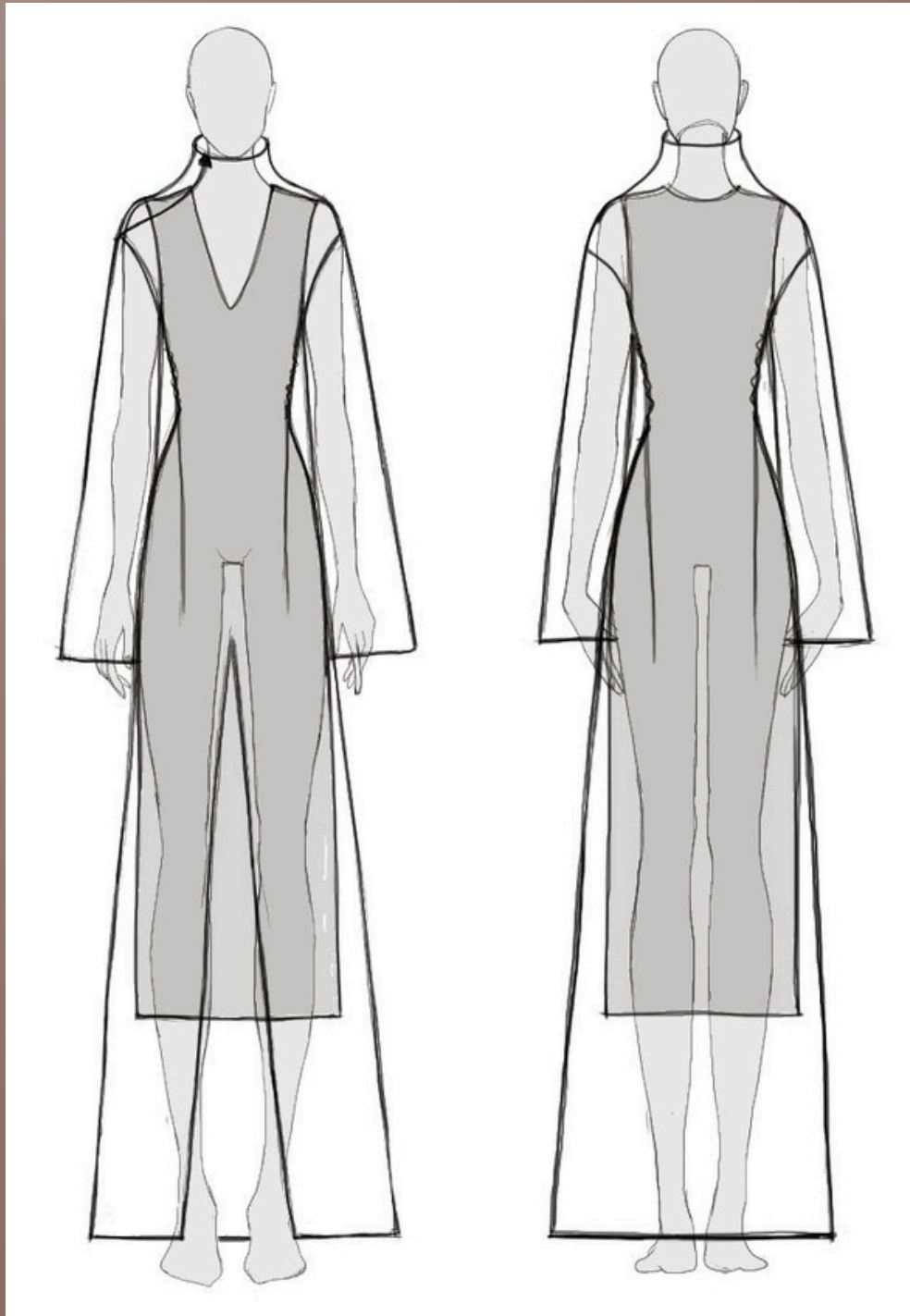

Художньо графічна розробка моделей колекції

Фор ескізи

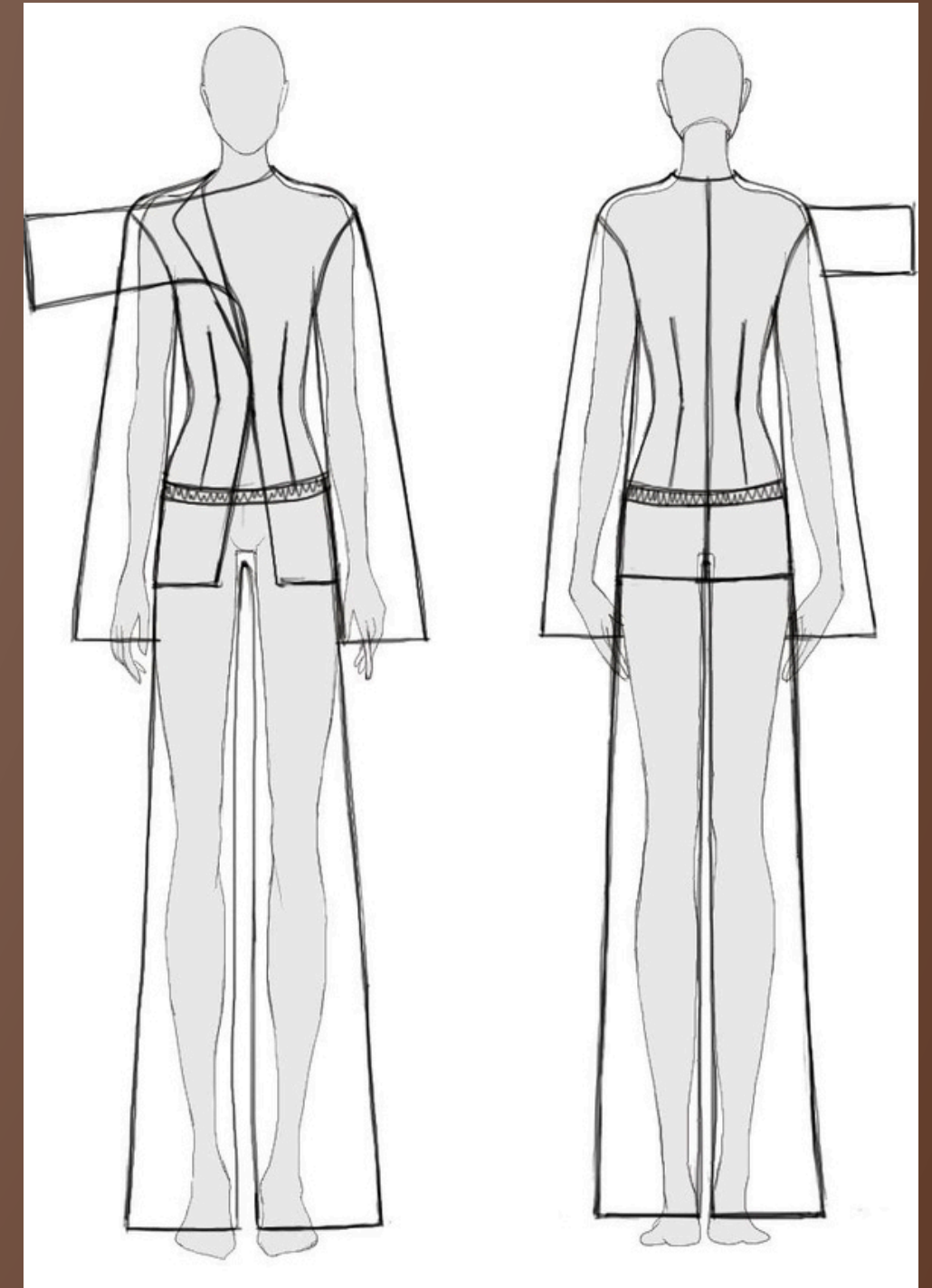
Технічні рисунки

Модель 1

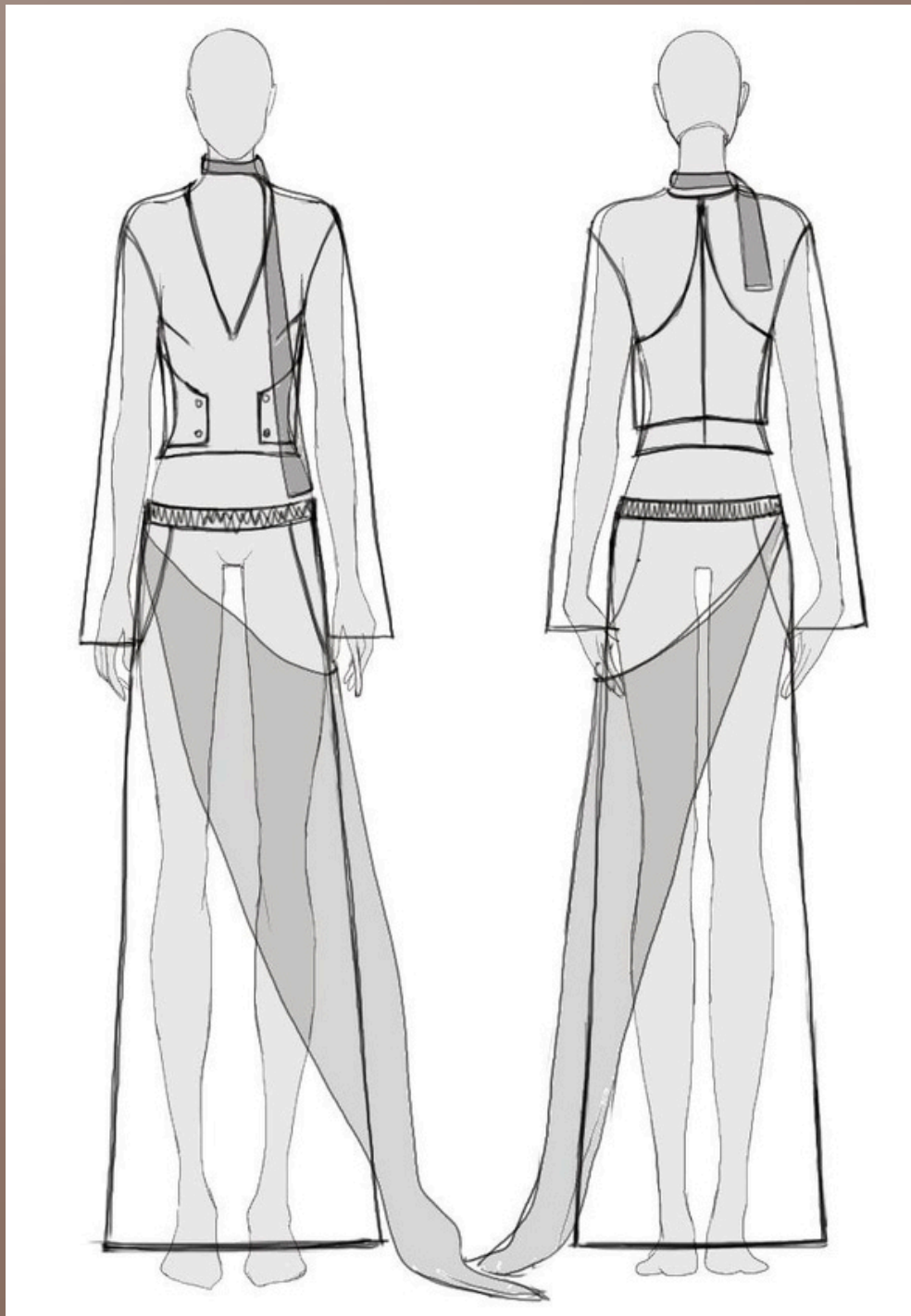

Модель 2

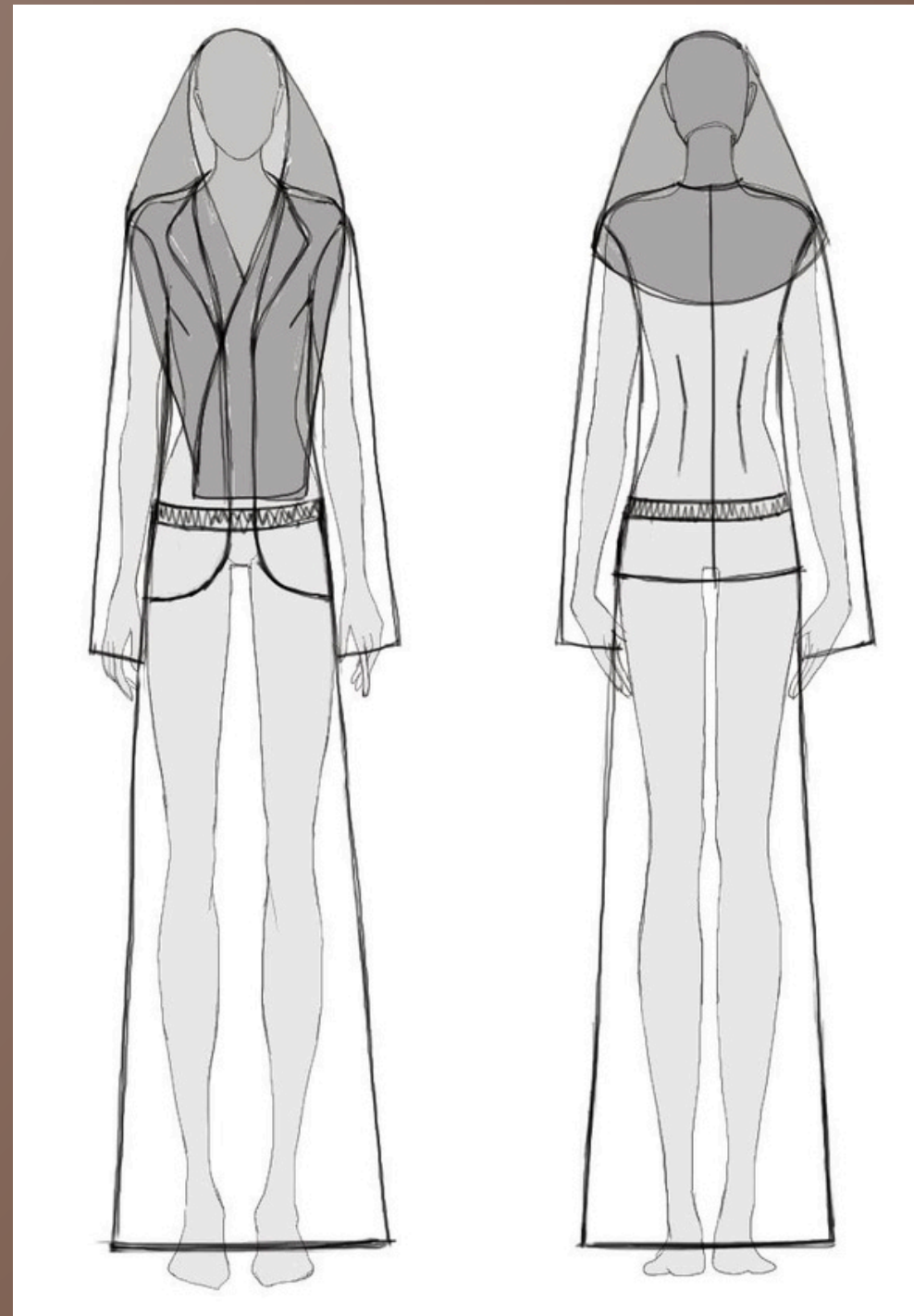

Модель 3

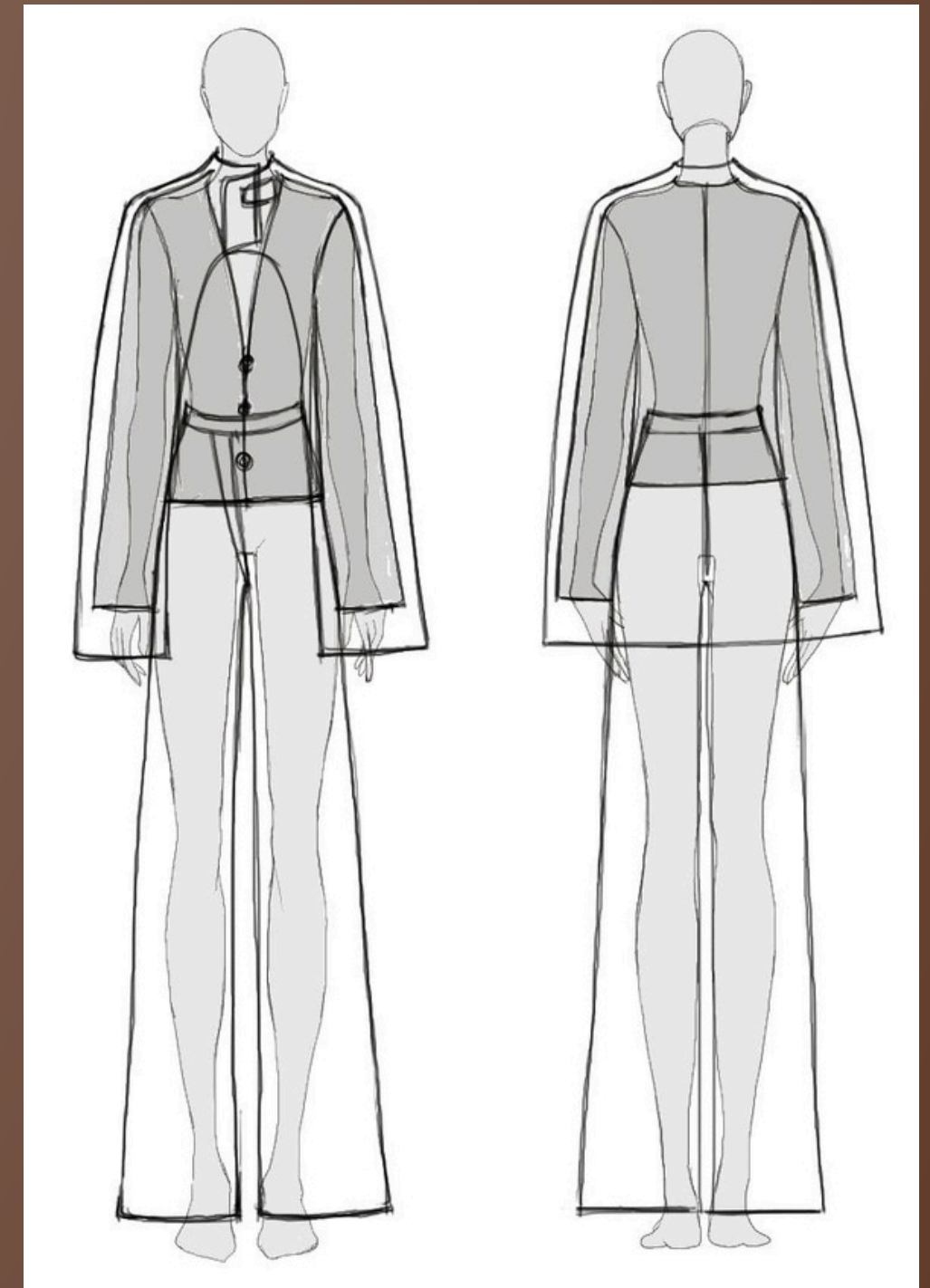
Технічні рисунки

Модель 4

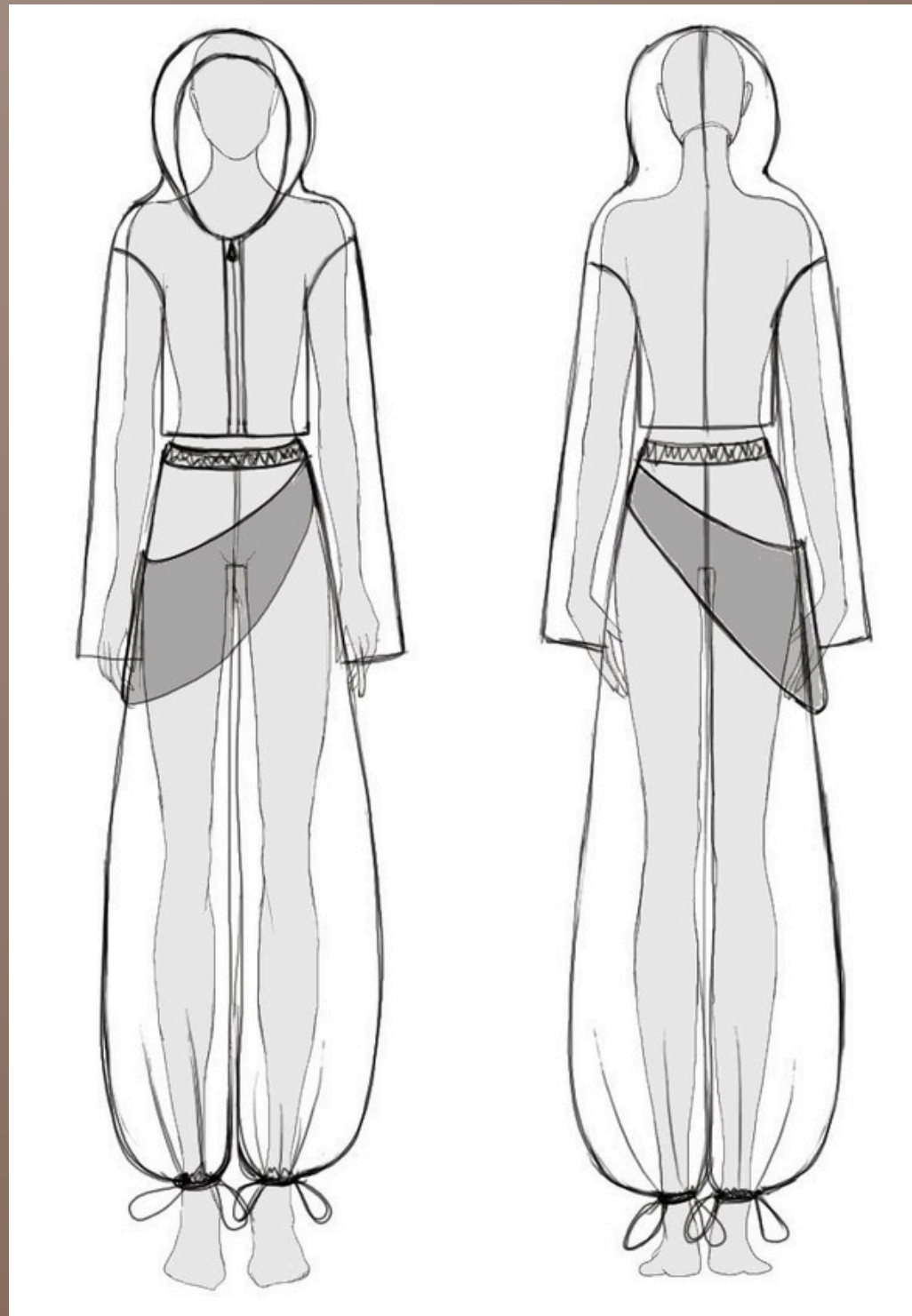

Модель 5

Модель 6

Технічні рисунки

Модель 7

Для виготовлення в матеріалі було обрано моделі 3, 4, 5. Основні складові: штани та спідниці на резинці, блуза і піджаки. Додаткові елементи: шарф, шлейф і капор, який можна трансформувати. Основні тканини: бавовна коричневого кольору, льон бежевого та блакитного кольору. Підкладка до спідниць - батист молочного відтінку. Як додатковий матеріал для шлейфу - шифон коричневого кольору.

Також у цих образах використовуються декоративні брошки, які мають декілька функцій: елементи для заспокоєння, можливість підколювати трансформовані елементи та як акцент образу. Вони зроблені з декоративних англійських булавок з додаванням ланцюжків та текстурних мініатюр.

ФРИЗ КОЛЕКЦІЇ

ФОТО ГОТОВИХ ВИРОБІВ

Фото готових виробів

Фото готових виробів

Фото готових виробів

Фото готових виробів

Графічна частина проекту

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА НА ЗДОБУТТЯ СВО “МАГІСТР” ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 022 ДИЗАЙН ОПП КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ДИЗАЙН В ІНДУСТРІЇ МОДИ
на тему: “МАТЕРІАЛЬНО КОНСТРУКТИВНИЙ АСПЕКТ ІНКЛЮЗИВНОЇ МОДИ”

Мета: створення колекції одягу, яка візуалізує ментальні та психологічні стани людини, трансформуючи їх у художній образ через натуральні матеріали, складну форму та символіку застібок та текстур.

Завдання:

- зібрати та систематизувати джерела за темою.
- виявити як дизайнери досягають максимальної доступності в одязі за рахунок форм і фурнітури.
- проаналізувати роботи аналоги провідних дизайнерів з теми, а також тенденції моди на наступний 2026 рік.
- сформулювати авторську концепцію проекту, за якою розробити модельний ряд і виготовити експериментальну модель.

Об’єкт дослідження: інклюзивний дизайн одягу як засіб художнього вираження ментальних станів людини.

Предмет дослідження: закономірності впливу ментальних станів людини на формування дизайнерських концепцій, конструктивно-технологічних рішень та принципів проектування інклюзивного дизайну.

КОНЦЕПЦІЯ

Проект MENTA досліджує ментальні стани як унікальні способи переживання світу, а не як відхилення. Головна ідея — зробити невидимі емоції видимими через матеріальність: силует, текстуру, пластику тканини. Одяг передає фрагментованість, напругу, потребу в захисті чи прийнятті, показуючи, як психіка змінюється та трансформується. У колекції використовуються натуральні тканини як основа — вони створюють відчуття заземлення й терапії. Прозорі та текстурні елементи працюють як метафори крихкості та внутрішнього конфлікту. Палітра тілесних, світлих, коричневих і блакитних відтінків передає емоційні стани та їх коливання. Асортимент MENTA включає штани з регульованою талією (резинки, зав’язки), моделі з магнітними застібками для полегшеного одягання, сукні й спідниці з прихованою шнурівкою, а також верхній одяг зі знімними деталями та змінними застібками. Увесь одяг адаптується під моментний стан людини, зменшує дискомфорт і підтримує внутрішню рівновагу.

ДЕТАЛІ

МУДБОРД

ТЕХНІЧНІ РИСУНКИ

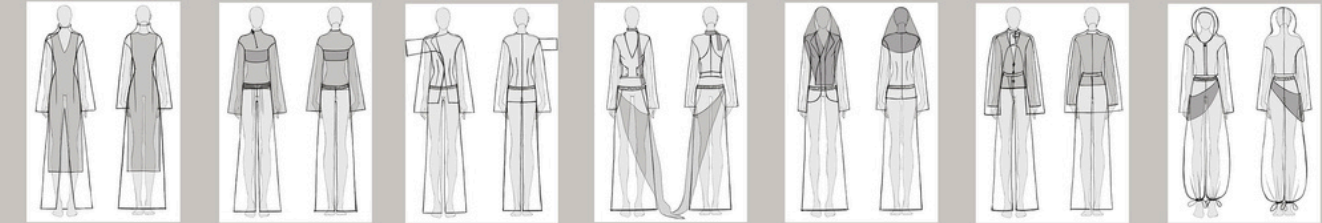

ФОТО ГОТОВИХ ВИРОБІВ

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ
